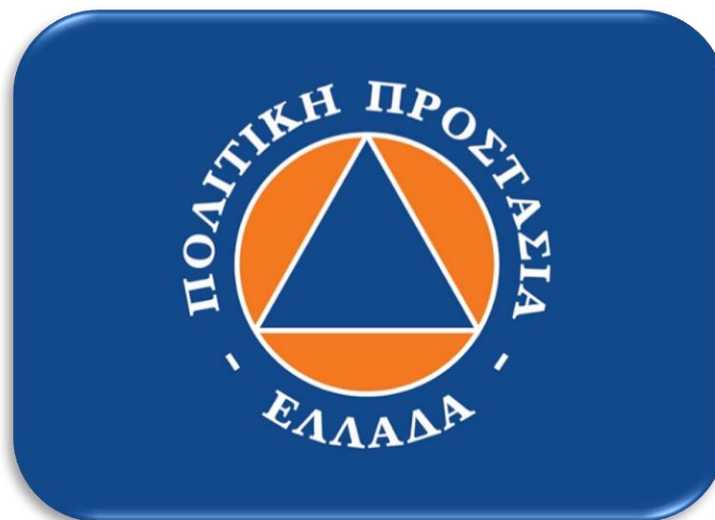

Ο Σχεδιασμός ως Προϋπόθεση Ανθεκτικότητας σε Τοπικό Επίπεδο

Γιάννης Καπρής

Γεωλόγος- M.Sc Environmental, Disaster and Crises Management
PhD Candidate, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών,
gkapris87@windowslive.com

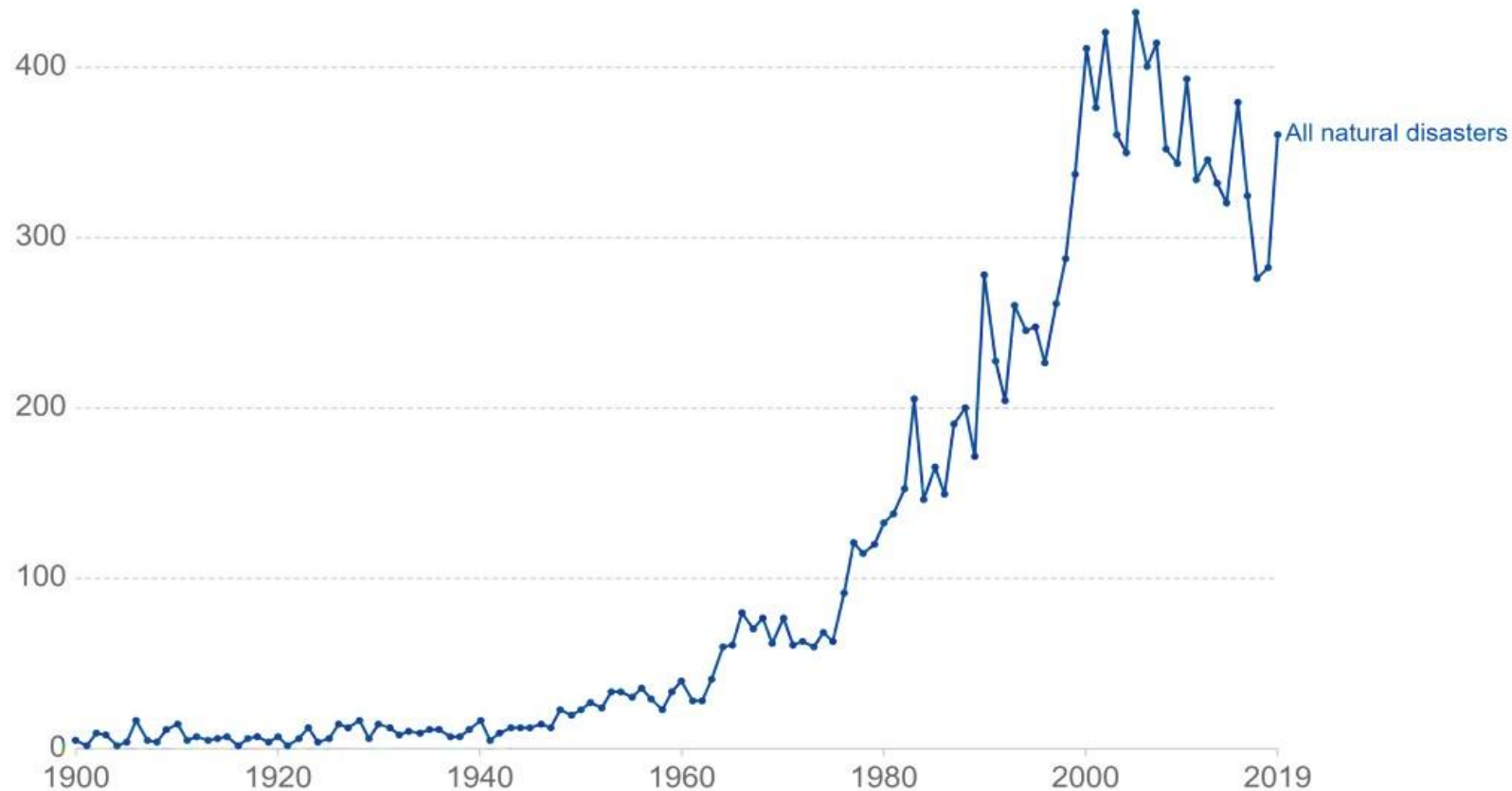
Σχεδιασμός & Προετοιμασία Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας σε Τοπικό Επίπεδο

Γιάννης Καπρής, Γεωλόγος- M.Sc Environmental, Disaster and Crises Management,
PhD Candidate, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, gkapris87@windowslive.com

Number of recorded natural disaster events, All natural disasters, 1900 to 2019

Our World
in Data

The number of global reported natural disaster events in any given year. This includes those from drought, floods, extreme weather, extreme temperature, landslides, dry mass movements, wildfires, volcanic activity and earthquakes.

Source: EMDAT (2020): OFDA/CRED International Disaster Database, Université catholique de Louvain – Brussels – Belgium
OurWorldInData.org/natural-disasters • CC BY

Αναφορές φυσικών καταστροφών 1900-2019

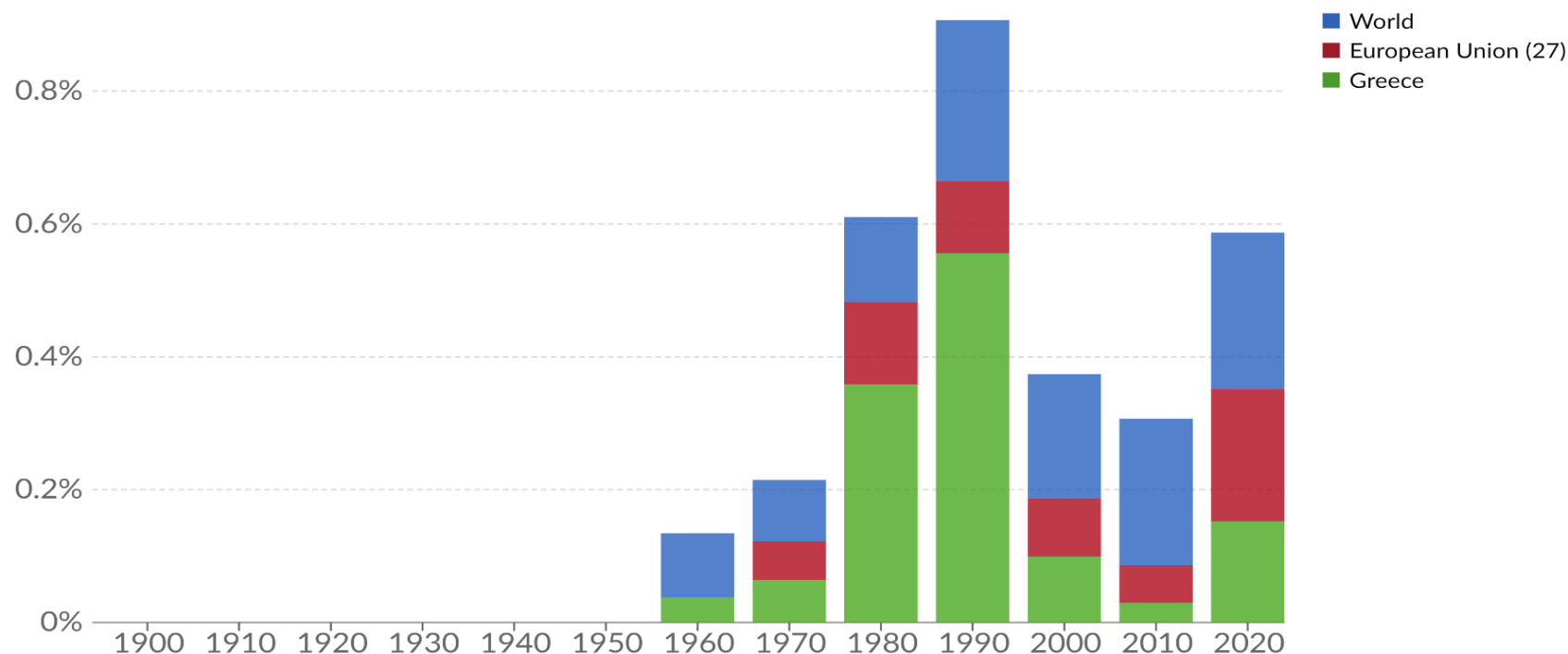
Σχεδιασμός & Προετοιμασία Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας σε Τοπικό Επίπεδο

Γιάννης Καπρής, Γεωλόγος- M.Sc Environmental, Disaster and Crises Management,
PhD Candidate, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, gkapris87@windowslive.com

Decadal average: Annual economic damages from disasters as a share of GDP

Disasters include all geophysical, meteorological and climate events including earthquakes, volcanic activity, landslides, drought, wildfires, storms, and flooding. Decadal figures are measured as the annual average over the subsequent ten-year period.

Our World
in Data

Data source: Our World in Data based on EM-DAT, CRED / UCLouvain, Brussels, Belgium – www.emdat.be (D. Guha-Sapir)

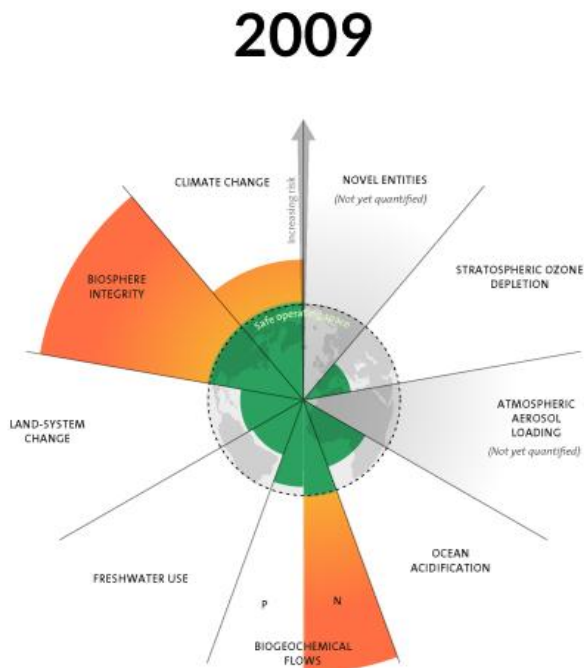
Note: Decadal figures are measured as the annual average over the subsequent ten-year period. This means figures for '1900' represent the average from 1900 to 1909; '1910' is the average from 1910 to 1919 etc.

CC BY

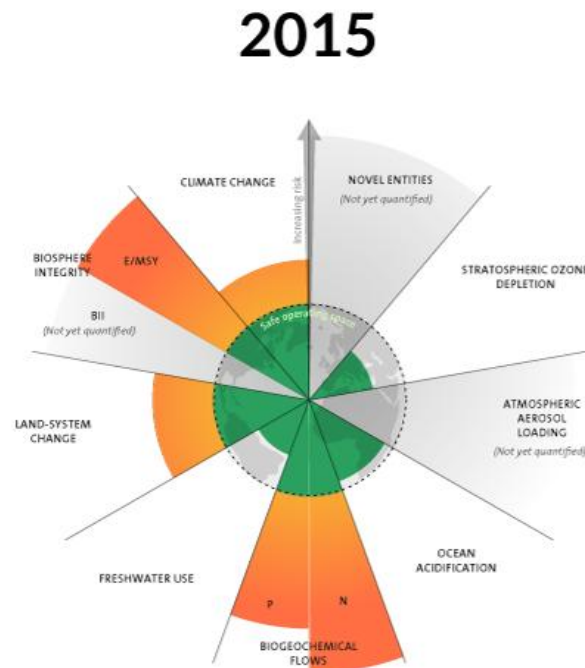
Δεκαετής μέσος όρος: Ετήσιες οικονομικές ζημιές από καταστροφές ως ποσοστό του ΑΕΠ

Σχεδιασμός & Προετοιμασία Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας σε Τοπικό Επίπεδο

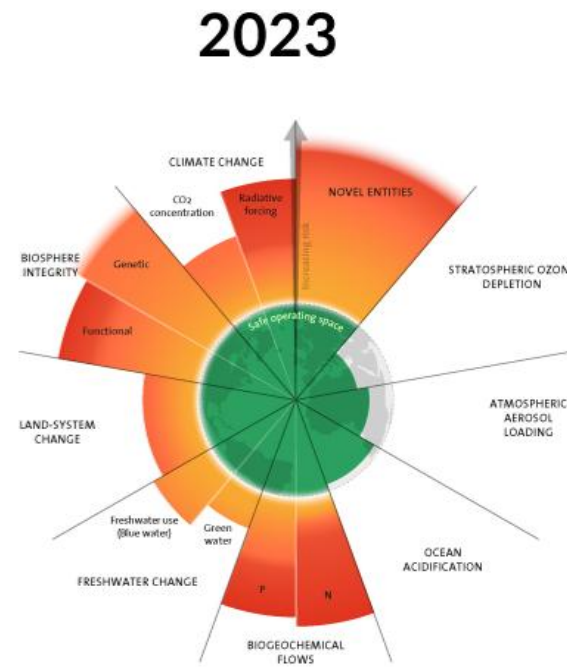
Γιάννης Καπρής, Γεωλόγος- M.Sc Environmental, Disaster and Crises Management,
PhD Candidate, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, bkapris87@windowslive.com

3 boundaries crossed

4 boundaries crossed

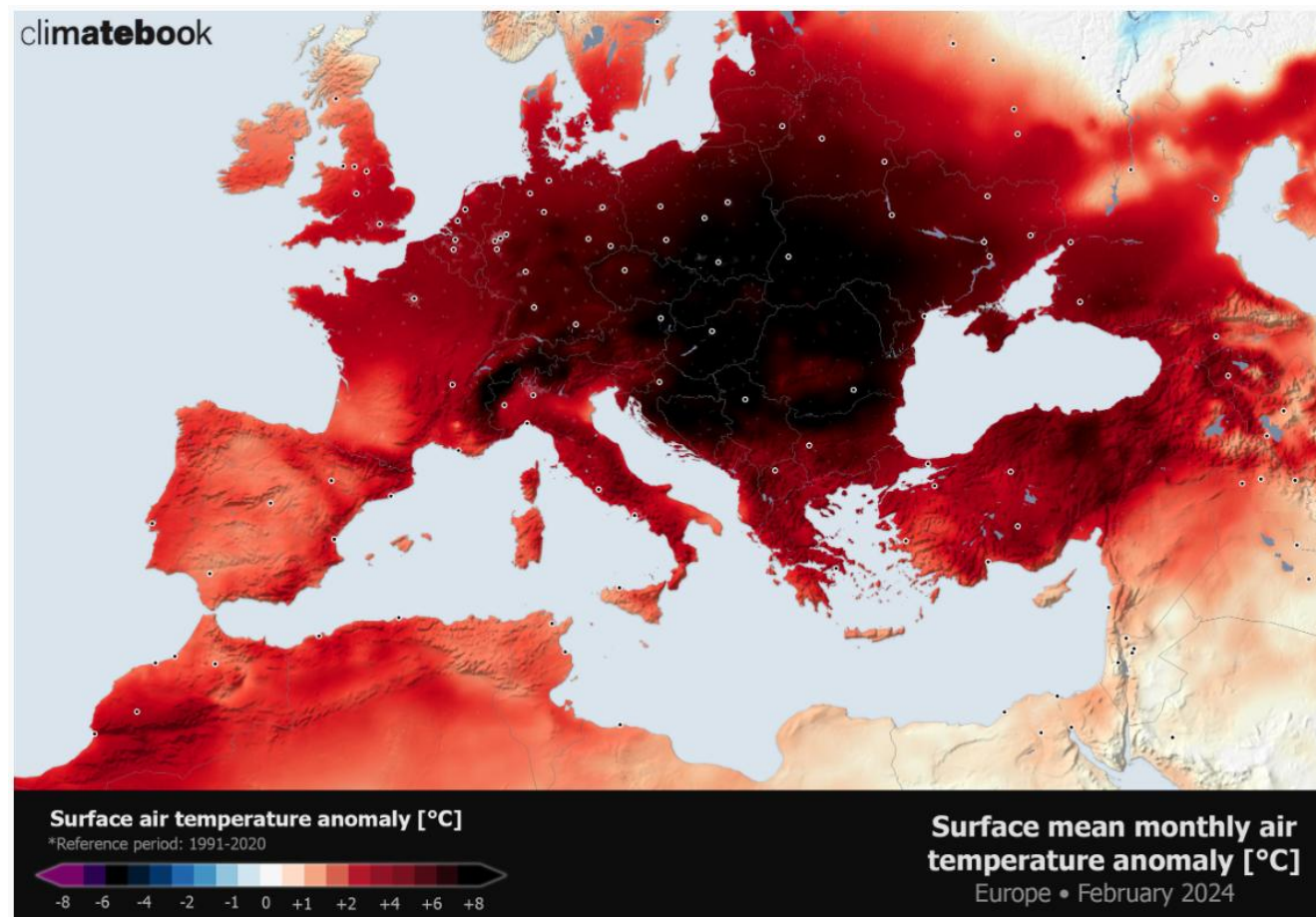

6 boundaries crossed

Σύγκριση κατάστασης πλανητικών ορίων 2009-2023.

Πηγή: Stockholm Resilience Center

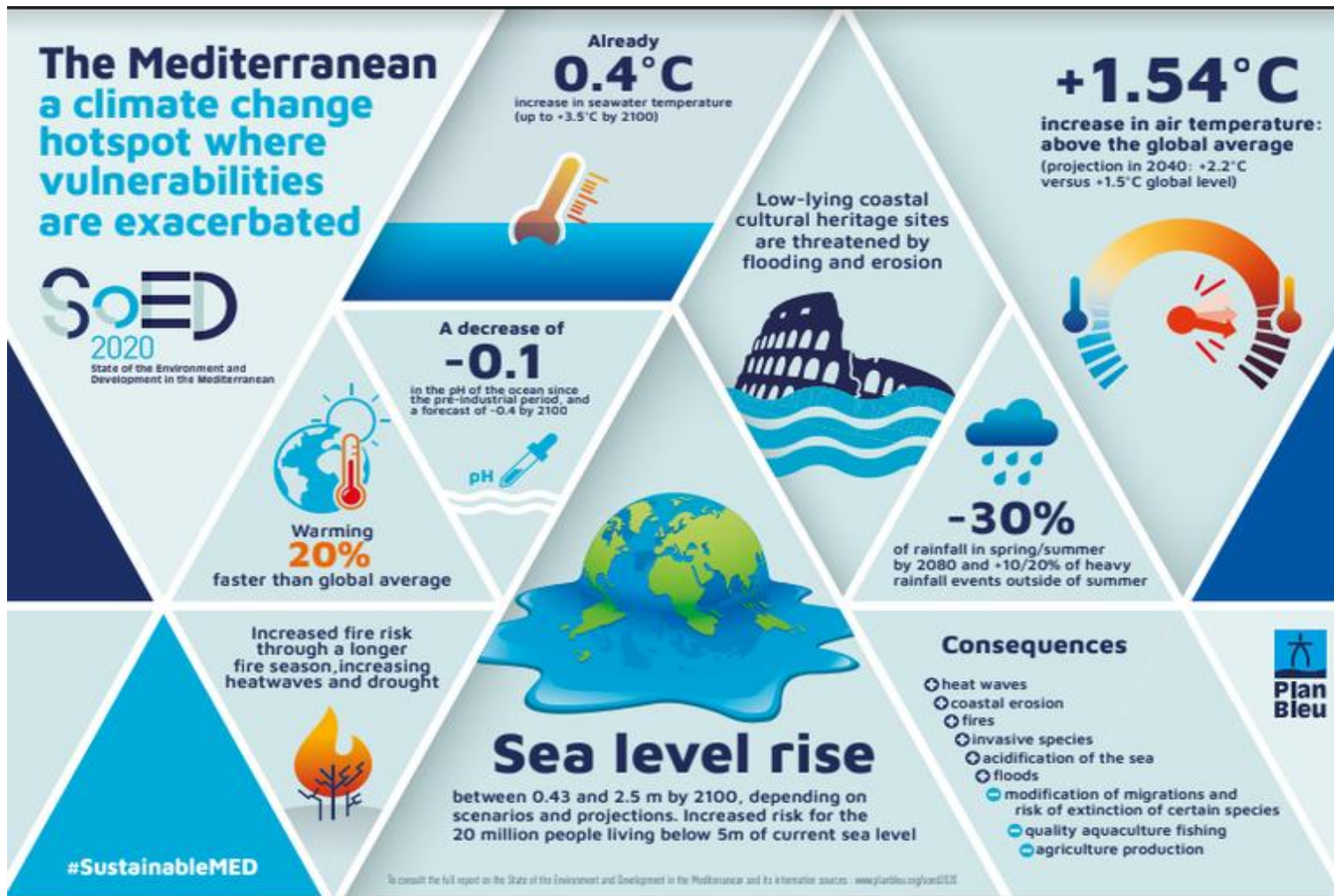
- **Ιανουάριος 2025:** Ο θερμότερος Ιανουάριος στα χρονικά των καταγραφών παγκοσμίως.
- **Απρίλιος 2025:** Ο 2ος θερμότερος Απρίλιος παγκοσμίως και ο 6ος θερμότερος για την Ευρώπη.
- Η μέση θερμοκρασία στην Ευρώπη ήταν **9,38°C**, δηλαδή **1,01°C** πάνω από τον μέσο όρο της περιόδου 1991–2020.
- **Ειδικά για την Ευρώπη**, οι θερμοκρασίες του Φεβρουαρίου ήταν κατά **3.3°C** πάνω από τον μέσο όρο της περιόδου 1991-2020.
- Οι θερμοκρασίες ήταν κυρίως πάνω από τον μέσο όρο, με τις **μεγαλύτερες θετικές αποκλίσεις** να καταγράφονται στην **ανατολική Ευρώπη**, τη δυτική Ρωσία, το Καζακστάν και τη Νορβηγία.

Αποκλίσεις της μέσης θερμοκρασίας του αέρα στην Ευρώπη για τον Φεβρουάριο του 2024 από την μέση τιμή της περιόδου 1991-2020. Πηγή δεδομένων: Copernicus/C3S. Ανάλυση & οπτικοποίηση δεδομένων: climatebook.gr.

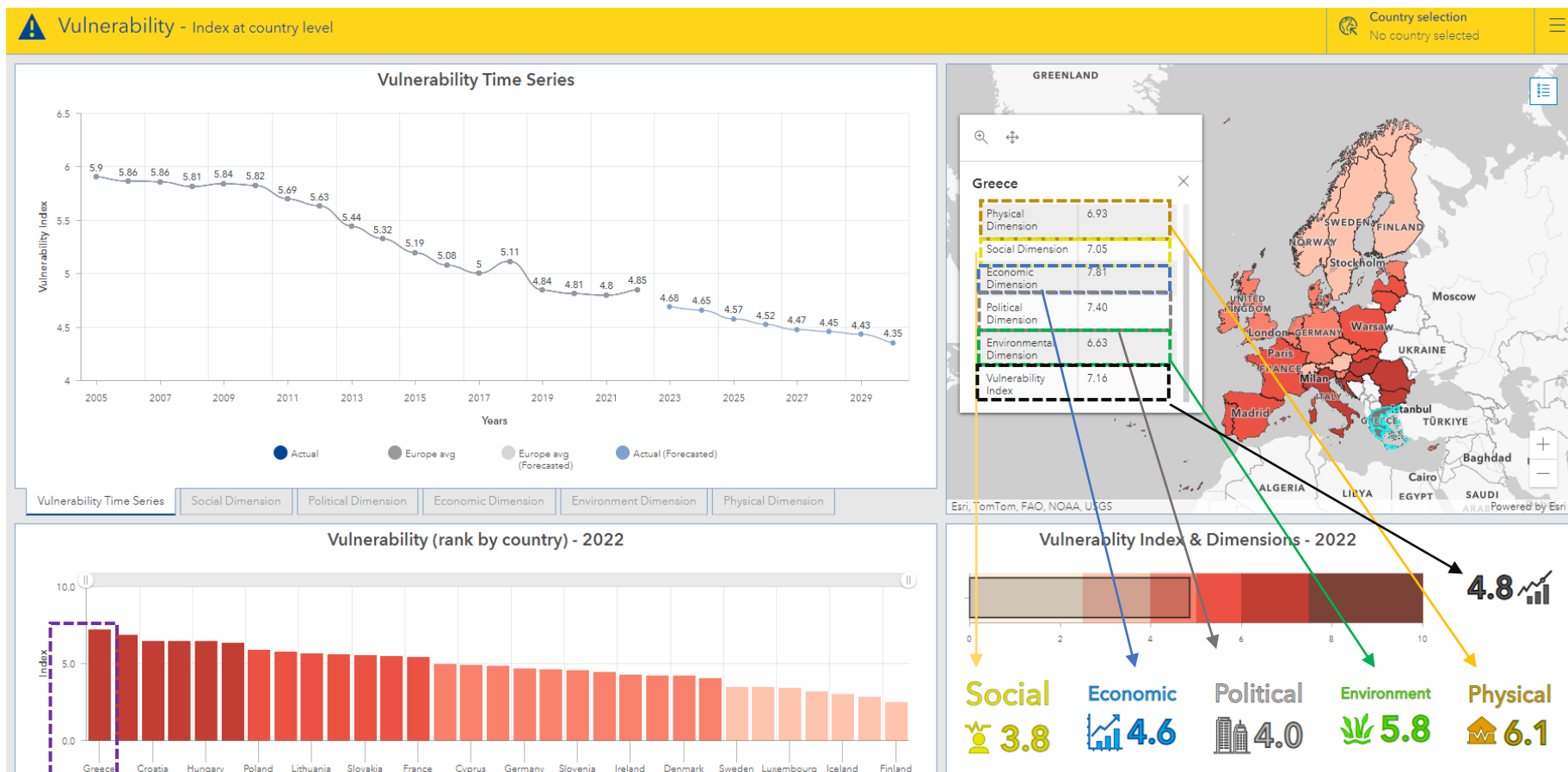
Σχεδιασμός & Προετοιμασία Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας σε Τοπικό Επίπεδο

Γιάννης Καπρής, Γεωλόγος- M.Sc Environmental, Disaster and Crises Management,
PhD Candidate, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, gkapris87@windowslive.com

Η Μεσόγειος hotspot της Κλιματικής Κρίσης.
Πηγή: United Nations

Οι τελευταίοι επιστημονικοί δείκτες υποδεικνύουν ότι η **Μεσόγειος και, κατ' επέκταση, η Ελλάδα**, αποτελούν ένα από τα **hot spots** της επιταχυνόμενης **κλιματικής κρίσης**. Σύμφωνα με το Vulnerability Index – EU Risk Data Hub η **Ελλάδα** παρουσιάζεται ως η **χώρα με το μεγαλύτερο βαθμό τρωτότητας στην Ε.Ε.** τόσο συνολικά όσο και ως προς τους επιμέρους δείκτες.

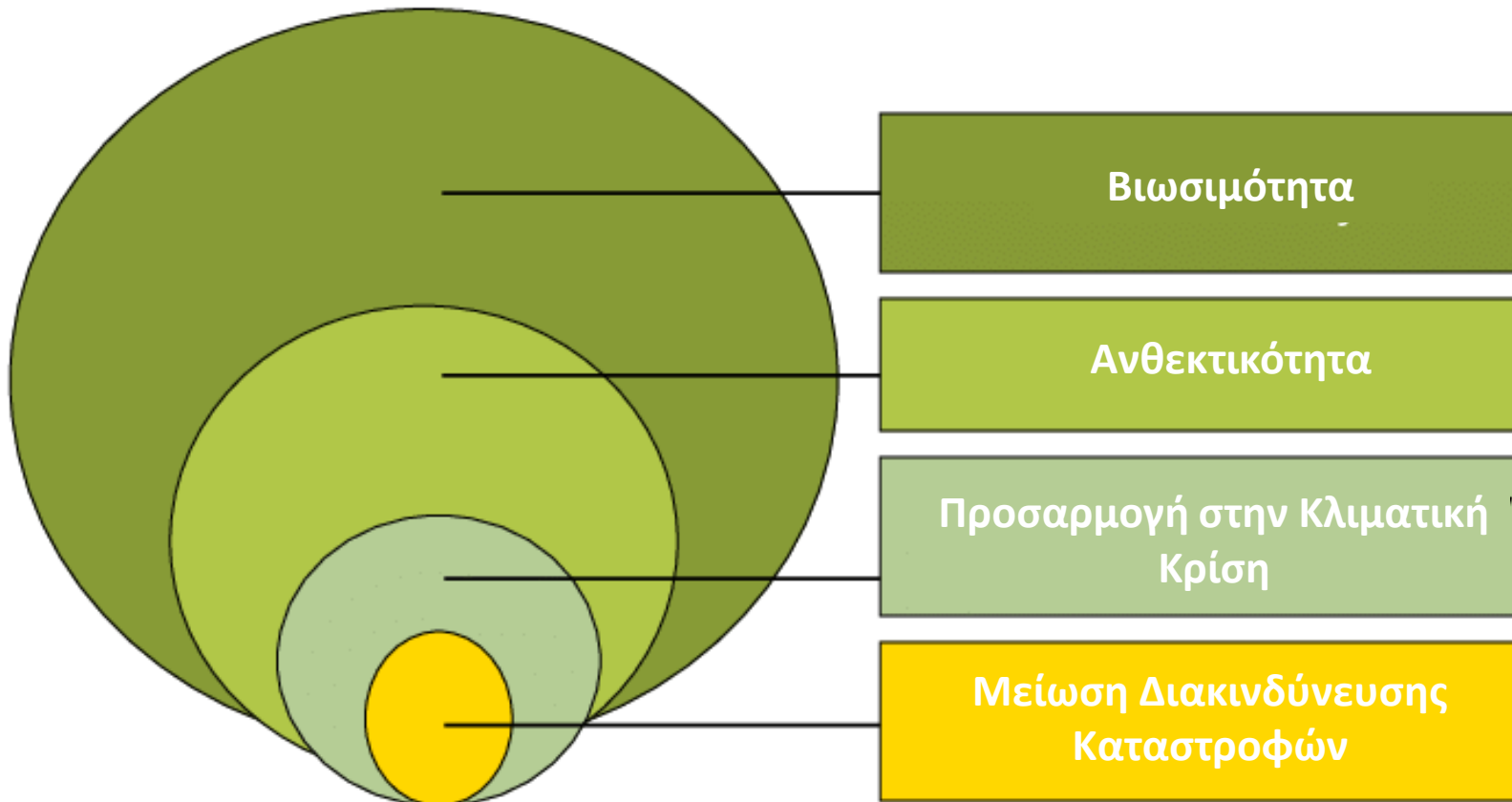
Σχεδιασμός & Προετοιμασία Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας σε Τοπικό Επίπεδο

Γιάννης Καπρής, Γεωλόγος- M.Sc Environmental, Disaster and Crises Management,
PhD Candidate, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, gkapris87@windowslive.com

Σχεδιασμός & Προετοιμασία Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας σε Τοπικό Επίπεδο

Γιάννης Καπρής, Γεωλόγος- M.Sc Environmental, Disaster and Crises Management,
PhD Candidate, Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, gkapris87@windowslive.com

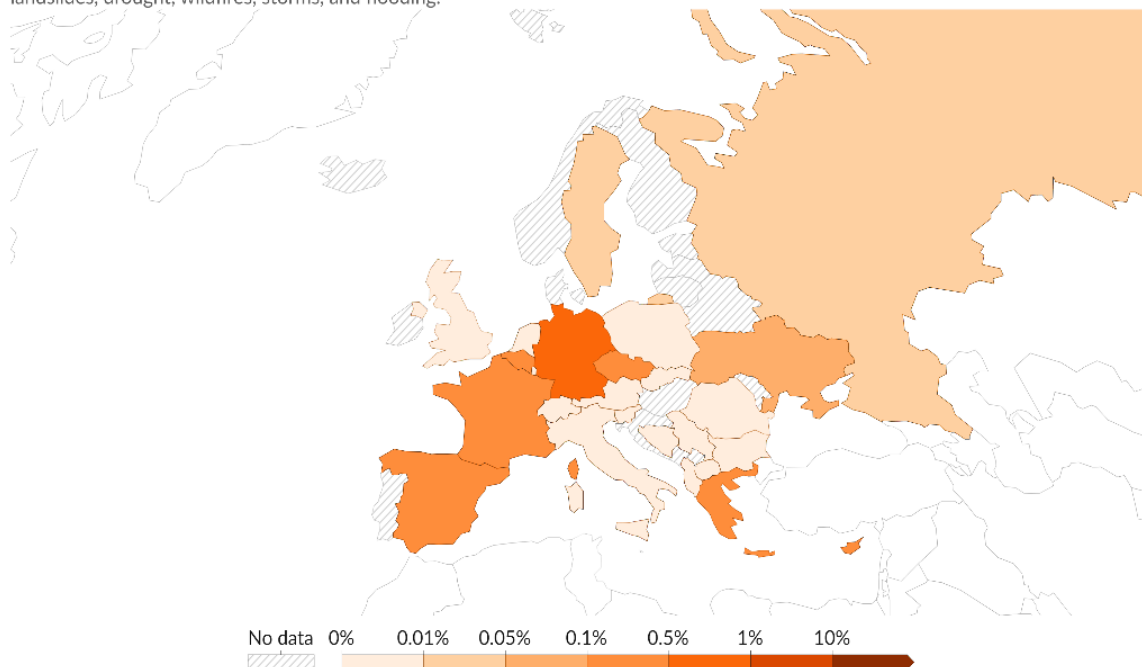
Τοπική προσαρμογή και ανθεκτικότητα: ενσωματωμένα στο πλαίσιο της βιωσιμότητας (Birgit 2016).

➤ Κάθε 1 ευρώ το οποίο διατίθεται για την πρόληψη αντιστοιχεί έως και σε 15 ευρώ αποκατάστασης.

([United Nations Office for Disaster Risk Reduction, 2022](#))

Total economic damages from disasters as a share of GDP, 2021

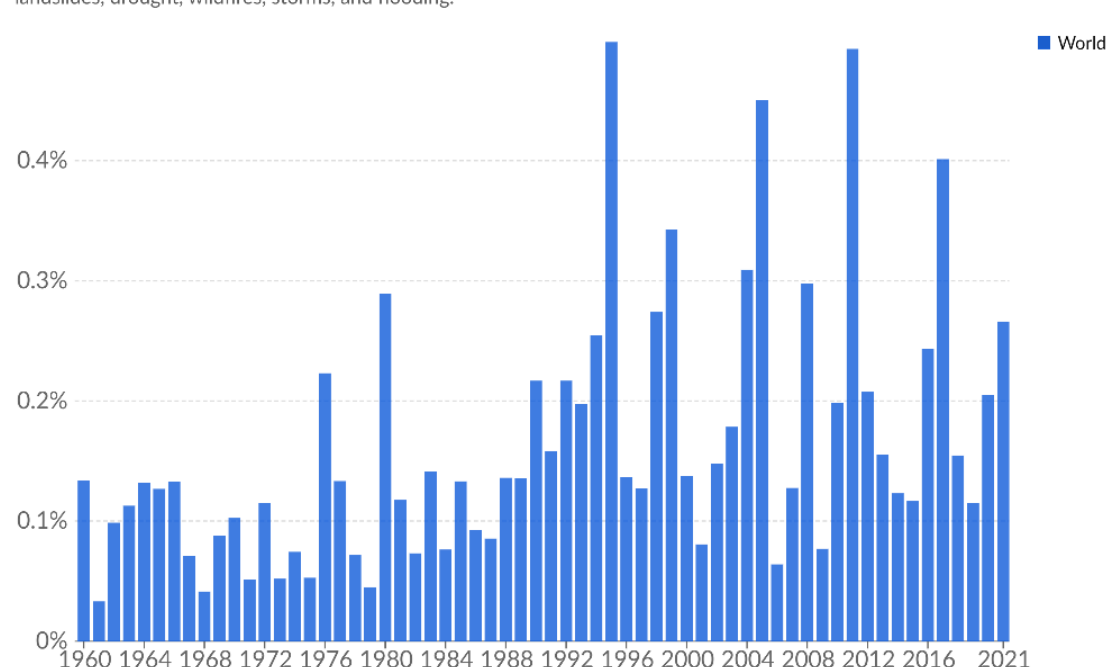
Disasters include all geophysical, meteorological and climate events including earthquakes, volcanic activity, landslides, drought, wildfires, storms, and flooding.

Data source: Our World in Data based on EM-DAT, CRED / UCLouvain, Brussels, Belgium – www.emdat.be (D. Guha-Sapir)
CC BY

Total economic damages from disasters as a share of GDP

Disasters include all geophysical, meteorological and climate events including earthquakes, volcanic activity, landslides, drought, wildfires, storms, and flooding.

Data source: Our World in Data based on EM-DAT, CRED / UCLouvain, Brussels, Belgium – www.emdat.be (D. Guha-Sapir)
CC BY

Συνολικές οικονομικές ζημιές από καταστροφές ως ποσοστό του ΑΕΠ για το έτος 2021 ανά την Ευρώπη (αριστερά) και ανά τον κόσμο (δεξιά)

Η διαχείριση καταστροφών θα πρέπει να διεξάγεται σε τρία στάδια.

- 1) Πρόληψη και ετοιμότητα κατά το στάδιο πριν από την καταστροφή.
- 2) Αντίδραση και παρέμβαση στο συνκαταστροφικό στάδιο.
- 3) Αποκατάσταση και Επαναφορά στο μετκαταστροφικό στάδιο.

Η εξέταση αυτή είναι κρίσιμη και καθοριστική για την πλήρη κατανόηση του συμβάντος, τη βελτίωση της **διαλειτουργικότητας** και την επικαιροποίηση των **στρατηγικών πρόληψης, ετοιμότητας** και **ανθεκτικότητας** έναντι μελλοντικών καταστροφών και κρίσεων.

Στόχος μας θα πρέπει να είναι η πρόληψη και η ετοιμότητα να αποτελούν το 70% της συνολικής μας προσπάθειας.

Φάσεις Διαχείρισης Καταστροφών

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ - ΚΡΙΣΕΩΝ

ΠΡΟΛΗΨΗ - ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ (ΠΡΟΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ)	ΑΠΟΚΡΙΣΗ - ΕΠΕΜΒΑΣΗ (ΣΥΝΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ)	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ (ΜΕΤΑΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ)
• ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ • ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ - ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ • ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΗΣ • ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ • ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ – ΚΩΔΙΚΩΝ • ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ • ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ • ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ • ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ –ΜΕΣΩΝ • ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ • ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ • ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ - ΜΜΕ • ΣΥΝΤΑΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ • ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ • ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ	• ΣΥΣΤΗΜΑ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ – ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ • ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ • ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ – ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ • ΔΙΑΣΩΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ • ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ • ΓΕΩΔΥΝΑΜΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ • ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ • ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟ - ΜΜΕ • ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ • ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗ • ΙΑΤΡΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ – ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ • ΑΜΕΣΗ ΜΕΡΙΜΝΑ ΠΛΗΓΕΝΤΩΝ	• ΜΕΤΡΑ ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΗΣ ΠΛΗΓΕΝΤΩΝ • ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΑΜΟΝΗ • ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ • ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ • ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ • ΜΜΕ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΗΜΩΝ • ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ • ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ • ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΛΗΓΕΝΤΩΝ • ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ • ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ • ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ (ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΛΠ) • ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ • ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ - ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Η διαχείριση καταστροφών. Συνιστώσες και κατευθυντήριες γραμμές για τις φάσεις πριν από την καταστροφή (ετοιμότητα πρόληψη), αντιμετώπισης καταστροφών (απόκριση - παρέμβαση) και μετά από καταστροφή (αποκατάσταση - αποκατάσταση) (από Lekkas et al., 2019).

Ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας είναι αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας ολοκληρωμένης διαχείρισης μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης.

Η διενέργεια των ασκήσεων σε τακτά χρονικά διαστήματα συνιστά την **πιο ασφαλή μέθοδο** για την τακτική και σε βάθος δοκιμασία, εκπαίδευση και αξιολόγηση της επιχειρησιακής ετοιμότητας, επάρκειας, αλλά και του επιτυχούς συντονισμού των φορέων που καλούνται να διαχειριστούν μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης, με όποιες ιδιομορφίες αυτή τυχόν εμφανίζεται.

Ο σχεδιασμός για την διαχείριση του κύκλου μιας καταστροφής, θεωρείται **αξιόπιστος αν προηγουμένως έχει δοκιμαστεί και αποδειχθεί μέσω μετρήσιμων δεικτών ότι είναι εφαρμόσιμος και αποτελεσματικός.**

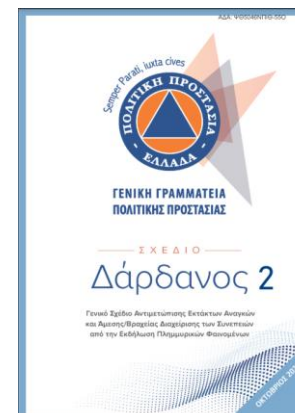
Η επιτυχής υλοποίηση του σχεδιασμού διαχείρισης του κύκλου μιας καταστροφής, **επιτυγχάνεται βασικά με δύο τρόπους :**

A .Την προσεκτική και συστηματική μελέτη των:

- **Σχεδίων,**
- **Κατευθυντήριων οδηγιών και**
- **Μνημονίων ενεργειών** από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς

B. Την διενέργεια ασκήσεων με σκοπό να αξιολογηθεί η πληρότητα και η αποτελεσματικότητα:

- **Των σχεδίων, των κατευθυντηρίων οδηγιών των Μνημονίων ενεργειών και**
- **Του προσωπικού και των μέσων.**

Ορισμοί «Άσκησης»:

1. Άσκηση είναι μία ελεγχόμενη, εστιασμένη δραστηριότητα εξάσκησης, κατά τη διάρκεια της οποίας παρουσιάζεται στους συμμετέχοντες μία προσομοιωμένη κατάσταση έκτακτης ανάγκης και ζητείται από αυτούς να τη διαχειριστούν σαν να ήταν πραγματικό περιστατικό.
2. Άσκηση είναι μία ελεγχόμενη δραστηριότητα η οποία βάσει ενός σεναρίου αποσκοπεί στο:
 - ✓ να εκπαιδεύσει ή/και να αξιολογήσει προσωπικό ή/και
 - ✓ να πιστοποιήσει την εγκυρότητα και να δοκιμάσει υφιστάμενα Σχέδια έκτακτης ανάγκης, κατευθυντήριες οδηγίες, διαδικασίες, συστήματα ή δυνατότητες.

Οι ασκήσεις διεξάγονται, όταν συντρέχει **τουλάχιστον ένας από τους παρακάτω λόγους**:

1. Για να **διαπιστωθεί** κατά πόσο το **Σχέδιο ή το Μνημόνιο** ενεργειών είναι **ολοκληρωμένο, απλό, σαφές και κατανοητό** και **περιγράφει επαρκώς** τις δράσεις, τους ρόλους και τις αρμοδιότητες σε όλες τις φάσεις κινητοποίησης.
2. Έχει γίνει **αναθεώρηση** του Σχεδίου.
3. Έχει παρέλθει **μεγάλο χρονικό διάστημα** από την τελευταία φορά που **ενεργοποιήθηκε ή δοκιμάστηκε το Σχέδιο**.
4. Υφίσταται **θεσμική (εθνική ή κοινοτική) υποχρέωση** για την **διεξαγωγή ασκήσεων** σε τακτά χρονικά διαστήματα.
5. Έχει **διαπιστωθεί μειωμένη αποτελεσματικότητα** κατά την εφαρμογή των Σχεδίων σε **πραγματική έκτακτη ανάγκη**.
6. Έχει **αλλάξει το προσωπικό που εμπλέκεται** στην εφαρμογή των Σχεδίων αυτών.

Οφέλη και Κίνδυνοι :

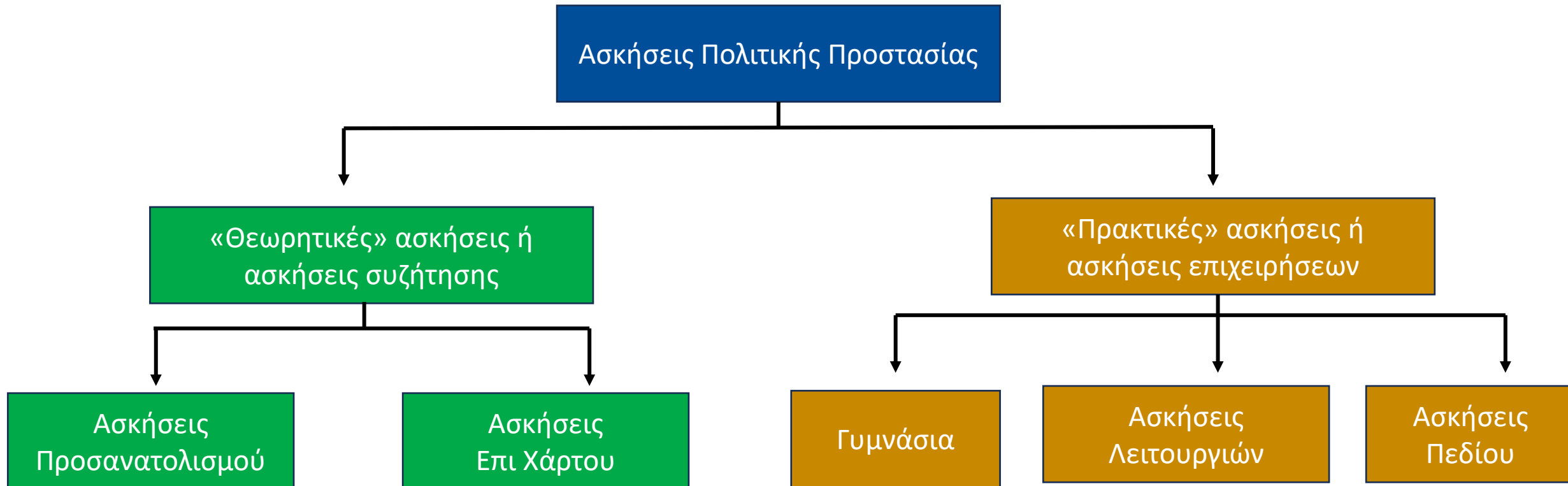
Οφέλη

- ✓ Έλεγχος πληρότητας Σχεδίων έκτακτης ανάγκης και συνεργασίας φορέων.
- ✓ Αναγνώριση κενών και επικαλύψεων σε ρόλους και αρμοδιότητες.
- ✓ Βελτίωση συντονισμού, επικοινωνιών και διαχείρισης πληροφορίας.
- ✓ Εκτίμηση και προσδιορισμός απαραίτητων πόρων.
- ✓ Βελτίωση απόδοσης προσωπικού.
- ✓ Προσομοίωση έκτακτης ανάγκης υπό πίεση.
- ✓ Ανάπτυξη συνεργασίας προσωπικού σε ασφαλές περιβάλλον.
- ✓ Δοκιμή νέων μεθοδολογιών και τεχνικών.
- ✓ Ενδυνάμωση εμπιστοσύνης κοινού προς εμπλεκόμενους φορείς.

Κίνδυνοι

- Υψηλό οικονομικό κόστος ασκήσεων πεδίου ή πλήρους ανάπτυξης.
- Αρνητική επίδραση στο ηθικό από ανεπαρκώς σχεδιασμένες ασκήσεις.
- Ψευδαίσθηση επαρκούς προετοιμασίας από μη σωστά αξιολογημένες ασκήσεις.

Κατηγορίες, Είδη και Τύποι Ασκήσεων:

Κατηγορίες, Είδη και Τύποι Ασκήσεων:

Η ταξινόμηση των ασκήσεων γίνεται στις ακόλουθες δύο μεγάλες κατηγορίες:

«Θεωρητικές» ασκήσεις ή ασκήσεις συζήτησης (discussion based exercises).

Οι θεωρητικές ασκήσεις **εστιάζουν** σε **στρατηγική, κατανομή ρόλων και αρμοδιοτήτων**, ακολουθούμενες πολιτικές και κατευθυντήριες οδηγίες για όλες τις λειτουργίες του Συστήματος Κινητοποίησης Πολιτικής Προστασίας.

Μέσω της περιγραφής δράσεων από τους ασκούμενους, **αποσκοπούν στη συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων** για αυτά τα θέματα.

Τα δύο βασικά είδη ασκήσεων αυτής της κατηγορίας είναι οι:

1. Ασκήσεις Προσανατολισμού και
2. Ασκήσεις Επί Χάρτου.

«Πρακτικές» ασκήσεις ή ασκήσεις επιχειρήσεων (operations based exercises).

Οι «Πρακτικές» ασκήσεις **εστιάζουν** κυρίως στην **υλοποίηση δράσεων** στο τακτικό επίπεδο, χωρίς να αποκλείεται το ενδεχόμενο να συνδυάζουν και θέματα στα οποία εστιάζουν οι «θεωρητικές» ασκήσεις.

Τα τρία βασικά είδη ασκήσεων αυτής της κατηγορίας είναι:

1. τα Γυμνάσια (Drills),
2. οι Ασκήσεις Λειτουργιών και
3. οι Ασκήσεις Πεδίου ή Πλήρους Ανάπτυξης.

Κατηγορίες, Είδη και Τύποι Ασκήσεων:

«Θεωρητικές» ασκήσεις ή ασκήσεις συζήτησης (discussion based exercises).

➤ Ασκήσεις Προσανατολισμού:

- Οι Ασκήσεις Προσανατολισμού πρέπει να προηγούνται άλλων ασκήσεων ώστε το προσωπικό να εξοικειωθεί με τα Σχέδια εκτάκτων αναγκών και τα Μνημόνια ενεργειών.
- Έχουν το πλεονέκτημα του χαμηλού κόστους.
- Απαιτούν λίγο χρόνο και προσωπικό για την προετοιμασία και τον σχεδιασμό.
- Επιτρέπουν εποικοδομητική συζήτηση χωρίς την ανάγκη λήψης τελικών αποφάσεων.

➤ Ασκήσεις Επί Χάρτου:

- Οι Ασκήσεις επί Χάρτου δεν περιλαμβάνουν ανάπτυξη δυνάμεων ή χρήση εξοπλισμού.
- Σκοπός τους είναι να προκαλέσουν συζήτηση μεταξύ των ασκούμενων σχετικά με την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης βάσει των Σχεδίων.
- Οι ασκούμενοι εξετάζουν την επάρκεια των Σχεδίων, λαμβάνουν αποφάσεις και περιγράφουν τις απαιτούμενες δράσεις για την αντιμετώπιση της παρουσιαζόμενης κατάστασης.
- Η κατηγορία Ασκήσεων επί Χάρτου είναι ιδιαιτέρως κατάλληλη για τον έλεγχο των Σχεδίων

Κατηγορίες, Είδη και Τύποι Ασκήσεων:

«Πρακτικές» ασκήσεις ή ασκήσεις επιχειρήσεων (operations based exercises).

➤ Γυμνάσια (Drills):

- Αποτελούν την πιο απλή μορφή ασκήσεων.
- Εποπτευόμενη δραστηριότητα που πραγματοποιείται με σκοπό να εξασκηθεί ή να δοκιμαστεί μία διαδικασία ή δράση που υλοποιείται από έναν μόνο φορέα ή οργανική του μονάδα (Δ/νση, Τμήμα, Γραφείο, Κέντρο Επιχειρήσεων κλπ.) ή περισσότερους φορείς.
- Παραδείγματα Γυμνασίων είναι οι ασκήσεις χρήσης οποιουδήποτε τύπου εξοπλισμού (π.χ. γραμμή απολύμανσης προσωπικού, εκκένωσης κτιρίων κλπ.).

Κατηγορίες, Είδη και Τύποι Ασκήσεων:

«Πρακτικές» ασκήσεις ή ασκήσεις επιχειρήσεων (operations based exercises).

➤ Ασκήσεις Λειτουργιών:

- Οι ασκήσεις αυτού του τύπου έχουν σκοπό να δοκιμάσουν και να αξιολογήσουν τις ικανότητες του προσωπικού.
- Αξιολογούν την επάρκεια του τεχνολογικού εξοπλισμού και των διαδικασιών και πρωτοκόλλων.
- Είναι απαραίτητες για την υλοποίηση συγκεκριμένων λειτουργιών του συστήματος (π.χ. επικοινωνίες, διαχείριση μηνυμάτων προειδοποίησης).
- Δοκιμάζουν διαδικασίες και εξασκούν ικανότητες ατόμων και ομάδων.
- Εξασκούν στην εκτέλεση όλων ή μερικών δράσεων μιας λειτουργίας ή μικρού αριθμού αλληλοεξαρτώμενων ομάδων λειτουργιών.
- Πραγματοποιούνται συνήθως σε Κέντρα Επιχειρήσεων.
- Μπορούν να συνδυαστούν με ανάπτυξη προσωπικού και υλικών πόρων στο πεδίο για έλεγχο της επίτευξης των στόχων.
- Μπορούν επίσης να προσομοιώσουν την ανάπτυξη προσωπικού και πόρων.

Κατηγορίες, Είδη και Τύποι Ασκήσεων:

«Πρακτικές» ασκήσεις ή ασκήσεις επιχειρήσεων (operations based exercises).

➤ Ασκήσεις Πεδίου Πλήρους Ανάπτυξης :

- Οι πιο πολύπλοκες και δαπανηρές, με συμμετοχή πολλών υπηρεσιών και επιπέδων διοίκησης.
- Δοκιμάζουν πολλές λειτουργίες του συστήματος κινητοποίησης πολιτικής προστασίας
- Πραγματικό προσωπικό και μέσα.
- Ονομάζονται και Τακτικές Ασκήσεις μετά Δυνάμεων (Τ.Α.Μ.Δ.).
- Το προσωπικό και οι υλικοί πόροι κινητοποιούνται και αναπτύσσονται στο πεδίο.
- Εκτελούν δράσεις βάσει των Σχεδίων.
- Το σενάριο μπορεί να περιλαμβάνει πολλαπλές τοποθεσίες.
- Αυξημένες απαιτήσεις στο σχεδιασμό και διεξαγωγή.
- Διεξάγονται σε πραγματικό χρόνο, με περιορισμένη δυνατότητα για συζήτηση.
- Προσομοιώνουν ρεαλιστικά καταστροφικά φαινόμενα.
- Χρησιμοποιούνται ηθοποιοί για ρεαλιστικό περιβάλλον
- Έμφαση σε ασφάλεια, περιφρούρηση και διοικητική μέριμνα.
- Υψηλό οικονομικό κόστος και απαιτήσεις σχεδιασμού, συντονισμού και αξιολόγησης.

Σχεδιασμός & Προετοιμασία Ασκήσεων Πολιτικής Προστασίας σε Τοπικό Επίπεδο

Γιάννης Καπρής, Γεωλόγος- M.Sc Environmental, Disaster and Crises Management,

Λόγοι λήψης
απόφασης
διενέργειας
άσκησης:

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ Ή ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ		ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ Ή ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
Άσκηση Προσανατολισμού	Άσκηση επί Χάρτου, ΑΕΧ	Γυμνάσιο	Άσκηση Λειτουργίας	Άσκηση Πεδίου Πλήρους Ανάπτυξης
Εκδόθηκε Νέο σχέδιο	Δοκιμασία και έλεγχος της κατανομής των αρμοδιοτήτων από το προσωπικό των φορέων	Εκπαίδευση προσωπικού	Αξιολόγηση μιας λειτουργίας	Δοκιμασία και έλεγχος δυνατοτήτων του προσωπικού και μέσων
Νέες διαδικασίες / κατευθυντήριες οδηγίες	Δοκιμασία και έλεγχος του συστήματος διαχείρισης πληροφοριών	Προσδιορισμός δυνατοτήτων υλικών πόρων και προσωπικού	Παρατήρηση δυνατοτήτων και βελτίωση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	Επιθεώρηση διαδικασιών και μεθοδολογιών
Νέο προσωπικό ή ηγεσία	Αξιολόγηση του διυπηρεσιακού συντονισμού	Έλεγχος / διαπίστωση δυνατοτήτων εξοπλισμού	Εδραίωση της χρήσης κατευθυντήριων οδηγιών / διαδικασιών	Κατανομή / καταμερισμός υλικών πόρων και προσωπικού
Νέος κίνδυνος	Εκπαίδευση του προσωπικού σε θέματα διυπηρεσιακής συνεργασίας και διαπραγματεύσεως	Προσδιορισμός χρόνων ανταπόκρισης		Ανάλυση πληροφοριών
Νέα εγκατάσταση	Εξάσκηση στην ομαδική επίλυση προβλημάτων	Θεσμική Υποχρέωση	Εξέταση της επάρκειας διαθέσιμων πόρων	Διυπηρεσιακή συνεργασία
Νέα εμπλεκόμενη υπηρεσία	Εξοικείωση των διευθυντικών στελεχών		Δοκιμασία απανώσης χρησιμοποιούμενων υλικών	Διυπηρεσιακές επαφές και σχέσεις
Δεν έχουν εκδηλωθεί πρόσφατα γεγονότα έκτακτης ανάγκης	Μελέτη συγκεκριμένης περίπτωσης		Πρακτική Επιβεβαίωση των σχέσεων διυπηρεσιακής συνεργασίας	Προσέλευση της προσοχής των ΜΜΕ
Δεν έχουν γίνει ασκήσεις	Συγκεκριμένη περιοχή ή υποδομή που κινδυνεύει		Θεσμική Υποχρέωση	Διαπραγματεύσεις
	Εξέταση και έλεγχος εναλλακτικών σχεδιασμών για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού			Θεσμική Υποχρέωση
	Θεσμική Υποχρέωση			

Κατηγορίες, Είδη και Τύποι Ασκήσεων:

Η διενέργεια «θεωρητικών» ασκήσεων αποτελεί συνήθως το πρώτο βήμα στην υλοποίηση του προγράμματος ασκήσεων ενός φορέα, αλλά και την απαραίτητη προετοιμασία για την μετάβαση στην διεξαγωγή «πρακτικών» ασκήσεων και για αυτό συνήθως προηγείται χρονικά κατά τη διαδικασία κατάρτισης του ετήσιου προγράμματος ασκήσεων.

**KNOWLEDGE
BEFORE ACTION**

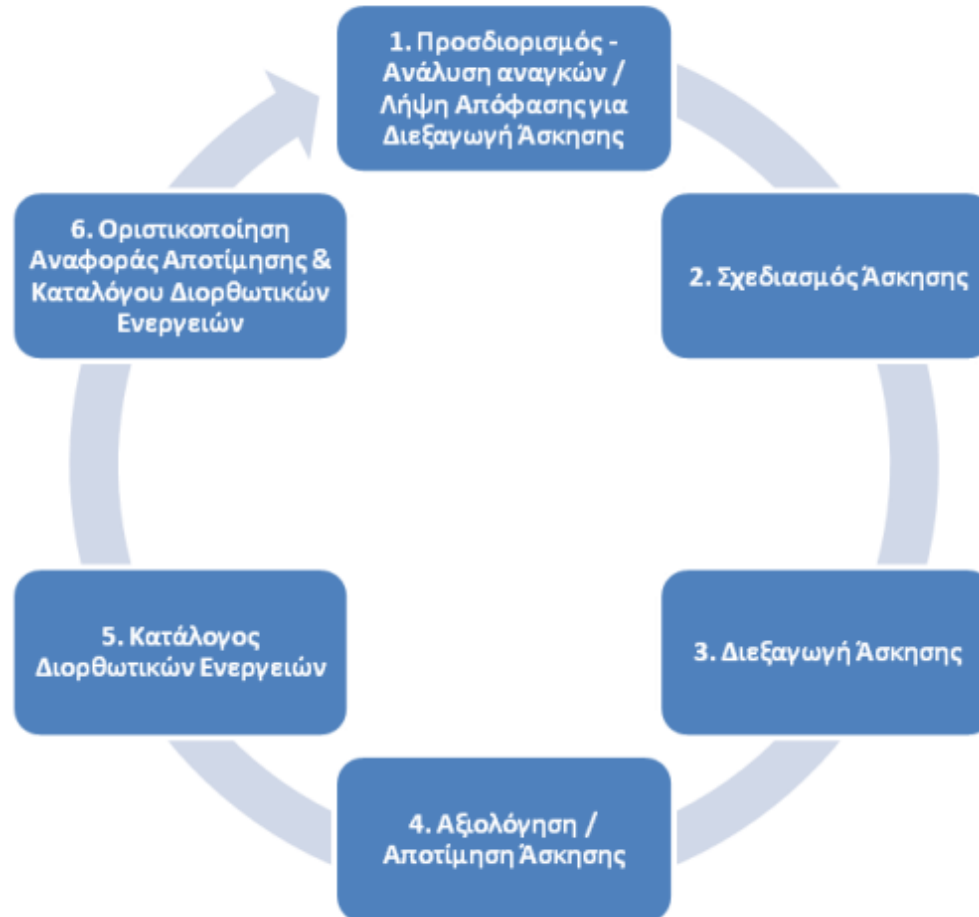
Κατηγορίες συμμετεχόντων σε ασκήσεις:

- 1. Ασκούμενοι (Players):** Προσωπικό από διάφορα επίπεδα των εμπλεκόμενων φορέων. Πρέπει να εκτελούν δράσεις και να λαμβάνουν αποφάσεις ρεαλιστικά, όπως θα έκαναν σε πραγματική κατάσταση.
- 2. Ελεγκτές (Controllers):** Καθοδηγούν την άσκηση, προμηθεύουν σενάρια στους ασκούμενους και διασφαλίζουν την επίτευξη των στόχων. Διατηρούν την άσκηση στο σωστό επίπεδο δραστηριότητας και αντιμετωπίζουν απρόβλεπτα θέματα. Το Διευθύνον Επιτελείο, με επικεφαλής τον Διευθυντή της Άσκησης, συντονίζει τη διαδικασία.
- 3. Εκπαιδευτές (Trainers):** Είναι έμπειρα στελέχη που επικεντρώνονται στη δυναμική της ομάδας, την επίλυση διαφορών, την αλληλοκατανόηση και ενθαρρύνουν ενεργή συμμετοχή των παικτών. Μπορούν επίσης να αξιολογούν τους ασκούμενους και τη συνολική διοργάνωση της άσκησης.

Κατηγορίες συμμετεχόντων σε ασκήσεις:

4. **Αξιολογητές (Evaluators):** Παρατηρούν τις ενέργειες των ασκούμενων, καταγράφουν παρατηρήσεις, συλλέγουν σχετικά στοιχεία και αξιολογούν τη συνολική πορεία της άσκησης. Πρέπει να είναι πεπειραμένα στελέχη και ο αριθμός τους ποικίλλει ανάλογα με την άσκηση.
5. **Παρατηρητές (Observers):** Παρακολουθούν την άσκηση χωρίς να έχουν άλλο ρόλο. Προσκαλούνται για εκπαιδευτικούς λόγους, δημοσιοποίηση ή επειδή προΐστανται του ασκούμενου προσωπικού. Κατηγορίες παρατηρητών:
 - ✓ Προσωπικό των ασκούμενων υπηρεσιών.
 - ✓ Προσωπικό οργανισμών που δεν συμμετέχουν στην άσκηση.
 - ✓ Επίσημοι προσκεκλημένοι από τη φυσική ιεραρχία και την πολιτική ηγεσία.
 - ✓ Εκπρόσωποι από ξένες χώρες.
6. **Ηθοποιοί (Actors):** Υποδύονται ρόλους, συνήθως θύματα ή προσωπικό των ΜΜΕ, προσδίδοντας ρεαλισμό στην άσκηση. Είναι απαραίτητοι για την εκτέλεση δράσεων από τους ασκούμενους (π.χ. απολύμανση πληγέντων). Αναφέρονται και ως «ελεγχόμενοι παίκτες» και ακολουθούν τις κατευθύνσεις του ΔΙΕΥΘ.ΕΠ.

Ο κύκλος της διαχείρισης ασκήσεων (exercise management cycle) αποτελείται από τα ακόλουθα κατά προτεραιότητα 6 βήματα:

Κατά την διαδικασία προσδιορισμού και ανάλυσης αναγκών και **την επιλογή του κατάλληλου τύπου άσκησης** πρέπει να δοθούν **απαντήσεις** σε μια σειρά ερωτήσεων όπως:

- **Ποιες ασκήσεις έχουν γίνει, πόσο αποτελεσματικές ήταν, και ποιος τύπος είναι καταλληλότερος;**
- **Ποιες λειτουργίες έχουν αξιολογηθεί και ποιες χρειάζονται επανεξέταση;**
- **Ποιες ανάγκες των φορέων δεν έχουν εξεταστεί;**
- **Ποιοι φορείς συμμετείχαν ή όχι σε προηγούμενες ασκήσεις και ποιοι πρέπει να συμμετάσχουν τώρα;**
- **Ποιο είναι το κόστος και οι διαθέσιμοι πόροι για την άσκηση;**

Σχεδιασμός της άσκησης:

- Ο Σχεδιασμός της άσκησης είναι **το πιο κρίσιμο στάδιο**.
- Περιλαμβάνει τον προσδιορισμό **σκοπού** και **στόχων**, κατάστρωση **σεναρίου**, σχεδιασμό **ρυθμίσεων** για **διεξαγωγή** και **αξιολόγηση**.
- **Απαραίτητες προϋποθέσεις:**
 - Σύσταση Ομάδας Σχεδιασμού Άσκησης (Ο.ΣΧ.Α).
 - Ανάπτυξη χρονοδιαγράμματος και προγραμματισμός συναντήσεων Ο.ΣΧ
- Κάθε φορέας **ορίζει** τα τακτικά και αναπληρωματικά **μέλη της Ο.ΣΧ.Α.**
- Προσδιορισμός και **ανάλυση αναγκών**, καθορισμός **στόχων** άσκησης.

Η Ομάδα Σχεδιασμού της Άσκησης (Ο.ΣΧ.Α) είναι υπεύθυνη για:

- Τον καθορισμό του σκοπού και των αντικειμενικών στόχων της άσκησης.
- Την επιλογή της κατηγορίας, του είδους και εύρους της άσκησης.
- Τη συγγραφή του σεναρίου και των επεισοδίων της άσκησης.
- Ανάπτυξη μεθόδων και παραγωγή υλικών για ρεαλιστική παρουσίαση του σεναρίου (οπτικοακουστικό υλικό, διαμόρφωση κτιρίων, εξοπλισμός).
- Τον προσδιορισμό των επιπέδων διοίκησης, ελέγχου και συντονισμού που θα ασκηθούν.
- Τον προσδιορισμό των οργανικών μονάδων και του προσωπικού που θα ασκηθεί από κάθε εμπλεκόμενο φορέα.
- Προσδιορισμός χώρου, χρόνου, διάρκειας άσκησης, μεθοδολογίας ελέγχου, τρόπου επικοινωνίας, διοικητικής μέριμνας, ασφάλειας συμμετεχόντων και δημοσιοποίησης.
- Παραγωγή απαραίτητων εντύπων για τη διεξαγωγή και αξιολόγηση.
- Προσδιορισμός και στελέχωση θέσεων εργασίας για τη διεξαγωγή.
- Τελικός έλεγχος και ενημερώσεις πριν τη διεξαγωγή.
- Διεξαγωγή της άσκησης.
- Αποτίμηση της άσκησης.

**Τονίζεται ότι τα μέλη της Ο.ΣΧ.Α. δεν πρέπει
σε καμία περίπτωση να είναι ασκούμενοι.**

Αντικειμενικοί στόχοι της άσκησης:

- Αφορούν τη **διαλειτουργικότητα** ή εσωτερικές διεργασίες φορέων,
- Περιγράφουν τον **επιθυμητό τρόπο εκτέλεσης καθηκόντων**
- Ορίζουν τον **ρόλο των ασκούμενων**.
- Καθοδηγούν την **ανάπτυξη ειδικών στόχων και σεναρίου**
- Παρέχουν **κριτήρια αξιολόγησης**
- Πρέπει να είναι **περιορισμένοι, συνδυαζόμενοι με τους στόχους των άλλων φορέων**.

Οι αντικειμενικοί στόχοι πρέπει να αποβλέπουν στην εκπλήρωση του σκοπού της άσκησης.

Σενάριο της άσκησης:

- Το Σενάριο είναι η **αφήγηση** πάνω στην οποία **στηρίζεται η άσκηση**.
- Είναι μία περιγραφή του αρχικού περιστατικού και της επακόλουθης **εξέλιξης της κατάστασης, με χρονολογική σειρά**.
- Το σενάριο συνήθως χωρίζεται σε **Φάσεις**, η κάθε μία από τις οποίες αποτελείται από ένα **αριθμό επεισοδίων**.
- Τα επεισόδια καταγράφονται στον **Κατάλογο Επεισοδίων της Άσκησης (Κ.Ε.Α)**.
- Το σενάριο αποσκοπεί στο να παρουσιάσει **καταστάσεις** οι οποίες θα **ωθήσουν** τους **ασκούμενους να ενεργήσουν** έτσι ώστε να ελεγχθούν και να δοκιμαστούν **οι αντικειμενικοί στόχοι** της άσκησης.

4 Σενάριο

Είναι Παρασκευή 31 Μαΐου 2024. Ο καιρός στην περιοχή είναι γενικά αίθριος με πρόσκαιρες τοπικές νεφώσεις. Ακολουθεί σενάριο άσκησης με τη μορφή επεισοδίων που έχει σκοπό να παρουσιάσει καταστάσεις, οι οποίες θα ωθήσουν τους ασκούμενους να ενεργήσουν έτσι ώστε να επιτευχθούν οι αντικειμενικοί στόχοι της άσκησης:

31/05/2024 και ώρα 11:02 Ισχυρή σεισμική δόνηση πλήττει την ευρύτερη περιοχή της Αττικής και ιδιαίτερα την Περιφερειακή Ενότητα της Δυτικής Αττικής (ΠΕΔΑ). Μόλις τελειώσει η δόνηση οι εργαζόμενοι της ΠΕΔΑ, ακολουθώντας τις οδηγίες προστασίας², εκκενώνουν το κτήριο, διακρίνοντας ότι τα γραφεία έχουν υποστεί ζημιές. Η δόνηση γίνεται έντονα αισθητή από τους κατοίκους, έχει μεγάλη διάρκεια και ακούγεται δυνατός ήχος.

Ώρα 11:05 Εκ μέρους των τεσσάρων φορέων συγκρότησης του Ενιαίου Εθνικού Σεισμολογικού Δικτύου, το Γεωδυναμικό Ινστιτούτο του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών ανακοινώνει ότι σήμερα, στις 11:02 ώρα Ελλάδος, το σεισμολογικό δίκτυο κατέγραψε πολύ ισχυρή σεισμική δόνηση με μέγεθος 6.1 στην κλίμακα Richter εκτιμώμενο με εστιακό βάθος περίπου 10km. Ο σεισμός έγινε σε απόσταση 21 km ΒΒΔ της Αθήνας.

Εικόνα 10: Επίκεντρο του σεισμού σύμφωνα με το σενάριο της άσκησης

Ώρα 11:45 Σύμφωνα με πρώτες αναφορές, υπάρχουν εγκλωβισμένοι πολίτες σε κτίρια, ενώ πλήθος κόσμου έχει συγκεντρωθεί σε ανοιχτούς χώρους. Στην Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής, εκτός από κατοίκους, υπάρχουν και τουρίστες στον Αρχαιολογικό χώρο Ελευσίνας καθώς και παραθεριστές. Τα Δημαρχεία Φυλής και Ασπροπύργου έχουν υποστεί βλάβες, ενώ στα ΚΑΠΗ των Δήμων αυτών έχουν εγκλωβιστεί ηλικιωμένοι. Το κτήριο της Δημοτικής Αστυνομίας στη Φυλή, το κεντρικό κτήριο της ΠΕΔΑ και διάφορα περιφερειακά κτίρια υπηρεσιών έχουν υποστεί ζημιές.

Τα κύρια στοιχεία του σεναρίου είναι:

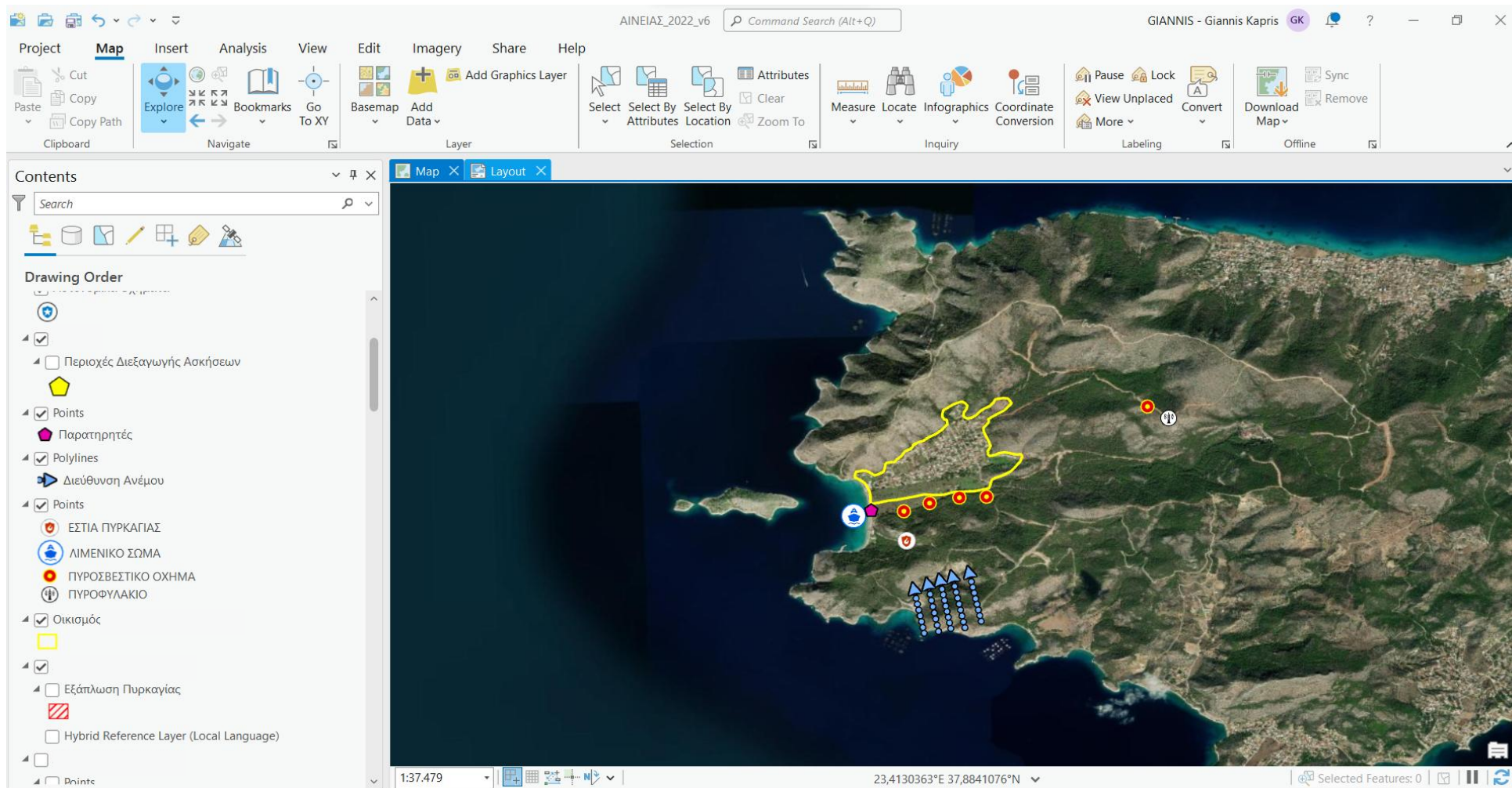
- Το αρχικό περιστατικό – **τι συμβαίνει, πότε και πού.**
- **Πώς** γίνεται γνωστό το περιστατικό (ποιος δίνει και ποιος λαμβάνει την πρώτη ειδοποίηση) και **πόσο σοβαρή** είναι η κατάσταση.
- Ποιες οι **συνέπειες** στον **πληθυσμό**, στο φυσικό και στο **ανθρωπογενές περιβάλλον**, δηλαδή **τι** πρέπει να αντιμετωπιστεί.
- **Ποιοι** είναι οι επιχειρησιακά εμπλεκόμενοι **φορείς** σε δράσεις πολιτικής προστασίας – το είδος των πόρων (ανθρώπινων και υλικών).
- Στοιχεία για το **πώς εξελίσσεται χρονικά η κατάσταση** συμπεριλαμβανόμενων πληροφοριών, **προβλημάτων** και πιθανών **εναλλακτικών κατευθύνσεων** που μπορούν να δοθούν (υποβληθούν) στους ασκούμενους καθώς εξελίσσεται η άσκηση

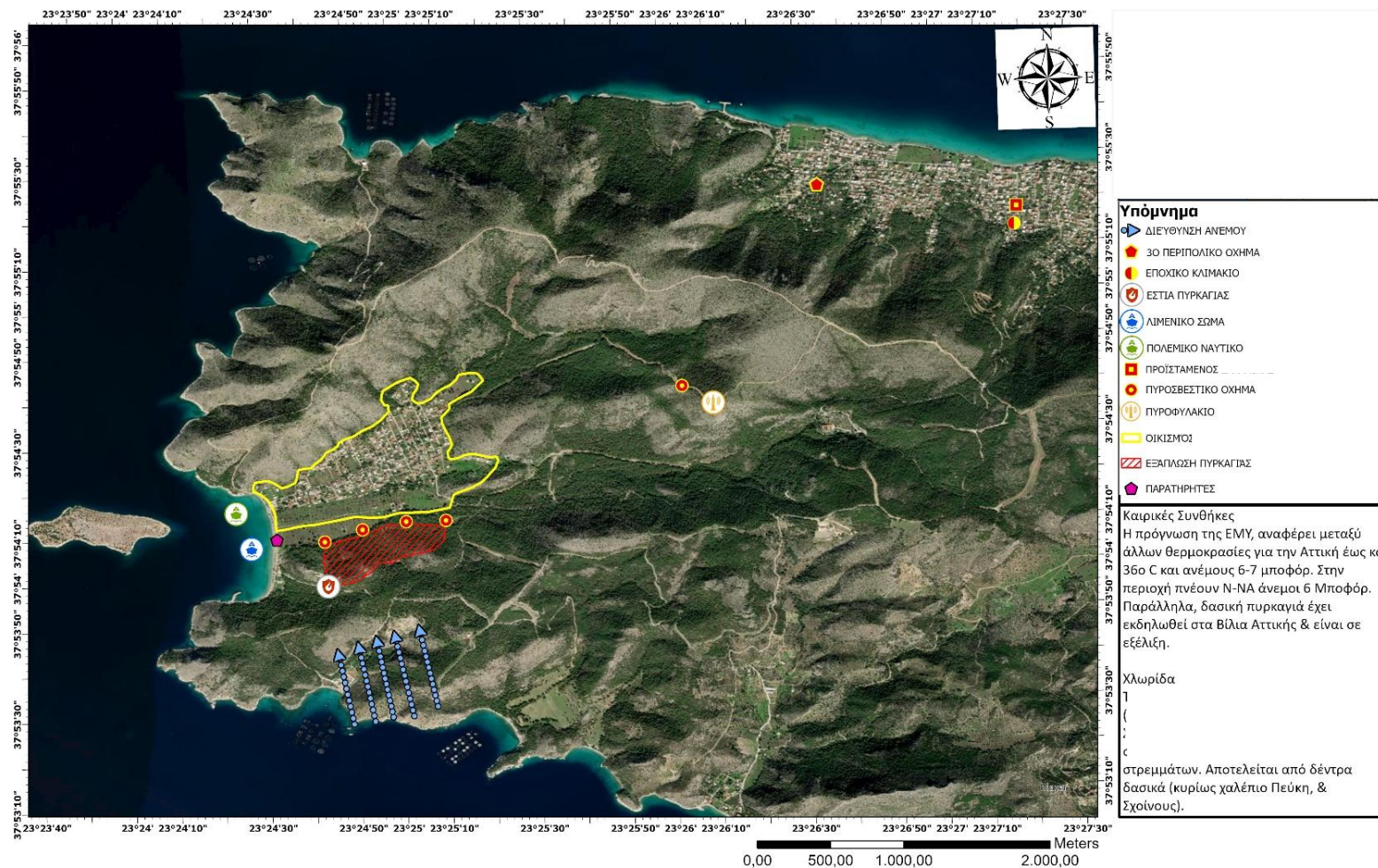
Το βασικότερο χαρακτηριστικό του σεναρίου, που οφείλει να διασφαλίσει η Ο.ΣΧ.Α., είναι ο ρεαλισμός

Οργάνωση της αξιολόγησης/αποτίμησης:

- Κατά τον σχεδιασμό της άσκησης, η Ο.ΣΧ.Α. πρέπει να καθορίσει **ποια πληροφορία θα συλλεχθεί, ποιοι θα την συλλέξουν και πώς.**
- Πρέπει να οριστεί ο **επικεφαλής της Ομάδας Αξιολόγησης της Άσκησης (Ο.Α.Α).**
- Να **επιλεγούν οι αξιολογητές και να σχεδιαστούν οι εκπαιδεύσεις της Ομάδας Αξιολογητών.**
- Στις **Ασκήσεις Επιχειρήσεων**, είναι χρήσιμο να γίνει **περιήγηση της Ομάδας Αξιολογητών στον χώρο της άσκησης για τον εντοπισμό σημείων παρατήρησης.**

Σύγχρονα Μέσα & Νέες Τεχνολογίες:

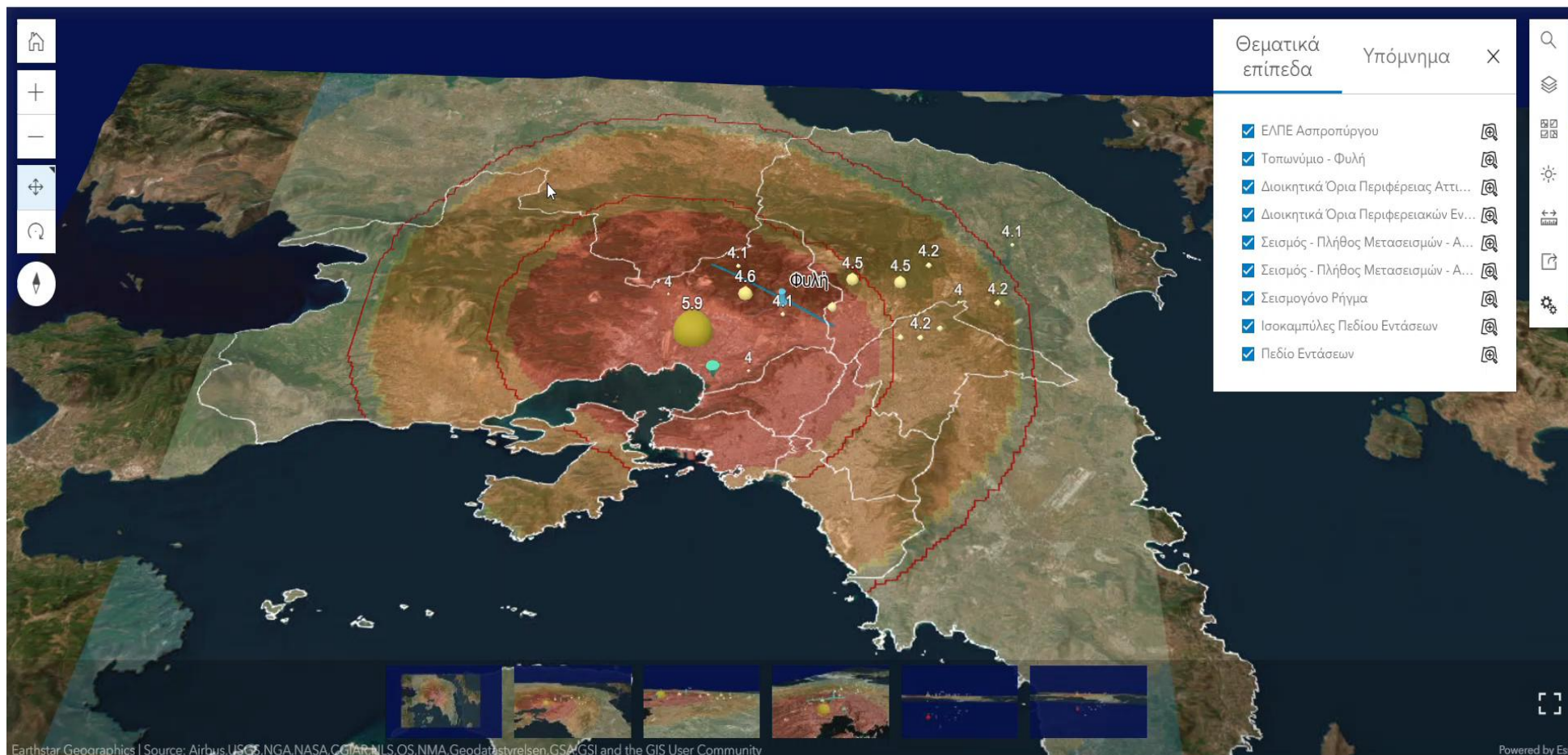

Σύγχρονα Μέσα & Νέες Τεχνολογίες:

Σύγχρονα Μέσα & Νέες Τεχνολογίες:

Σύγχρονα Μέσα & Νέες Τεχνολογίες:

Παράρτημα Β

Έντυπο αξιολόγησης

Το παρόν ερωτηματολόγιο παρέχεται τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή.

- Για την ηλεκτρονική μορφή του ερωτηματολογίου, σας παρακαλούμε "σκανάρετε" με την κάμερα του κινητού ή του tablet σας τον παρακάτω QR:

Εναλλακτικά "πατήστε" στον παρακάτω σύνδεσμο :

<https://arcp.is/1P9Hmr>

11:51 π.μ.

Το δελτίο αξιολόγησης συμπληρώνεται μετά το πέρας της άσκησης.

Σκοπός του συγκεκριμένου δελτίου αξιολόγησης είναι να δοθεί η δυνατότητα και η ευκαιρία στους ασκούμενους να αποτιμήσουν, να αξιολογήσουν & σχολιάσουν την συγκεκριμένη άσκηση.
(Τα πεδία με * πρέπει να συμπληρωθούν υποχρεωτικά)

Ονοματεπώνυμο Συμμετέχοντος*

Η άσκηση ήταν καλά δομημένη & οργανωμένη*

Αξιολογήστε ανάλογα με το κατά πόσο συμφωνείτε

☐ Διαφωνώ απόλυτα

☐ Διαφωνώ

☐ Ουδέτερο

☐ Αποδοχή

☐ Συμφωνώ απόλυτα

12:01 π.μ.

πέρα της άσκησης. Σκοπός του συγκεκριμένου δελτίου αξιολόγησης είναι να δοθεί η δυνατότητα και η ευκαιρία στους ασκούμενους να αποτιμήσουν, να αξιολογήσουν & σχολιάσουν την συγκεκριμένη άσκηση.
(Τα πεδία με * πρέπει να συμπληρωθούν υποχρεωτικά)

Ονοματεπώνυμο Συμμετέχοντος*

Η άσκηση ήταν καλά δομημένη & οργανωμένη*

Αξιολογήστε ανάλογα με το κατά πόσο συμφωνείτε

☐ Διαφωνώ απόλυτα

☐ Διαφωνώ

☐ Ουδέτερο

☐ Αποδοχή

☐ Συμφωνώ απόλυτα

Το σενάριο της άσκησης ήταν ρεαλιστικό*

11:52 π.μ.

Το δελτίο αξιολόγησης συμπληρώνεται μετά το πέρας της άσκησης.

Σκοπός του συγκεκριμένου δελτίου αξιολόγησης είναι να δοθεί η δυνατότητα και η ευκαιρία στους ασκούμενους να αποτιμήσουν, να αξιολογήσουν & σχολιάσουν την συγκεκριμένη άσκηση.
(Τα πεδία με * πρέπει να συμπληρωθούν υποχρεωτικά)

Ονοματεπώνυμο Συμμετέχοντος*

Η άσκηση ήταν καλά δομημένη & οργανωμένη*

Αξιολογήστε ανάλογα με το κατά πόσο συμφωνείτε

☐ Διαφωνώ απόλυτα

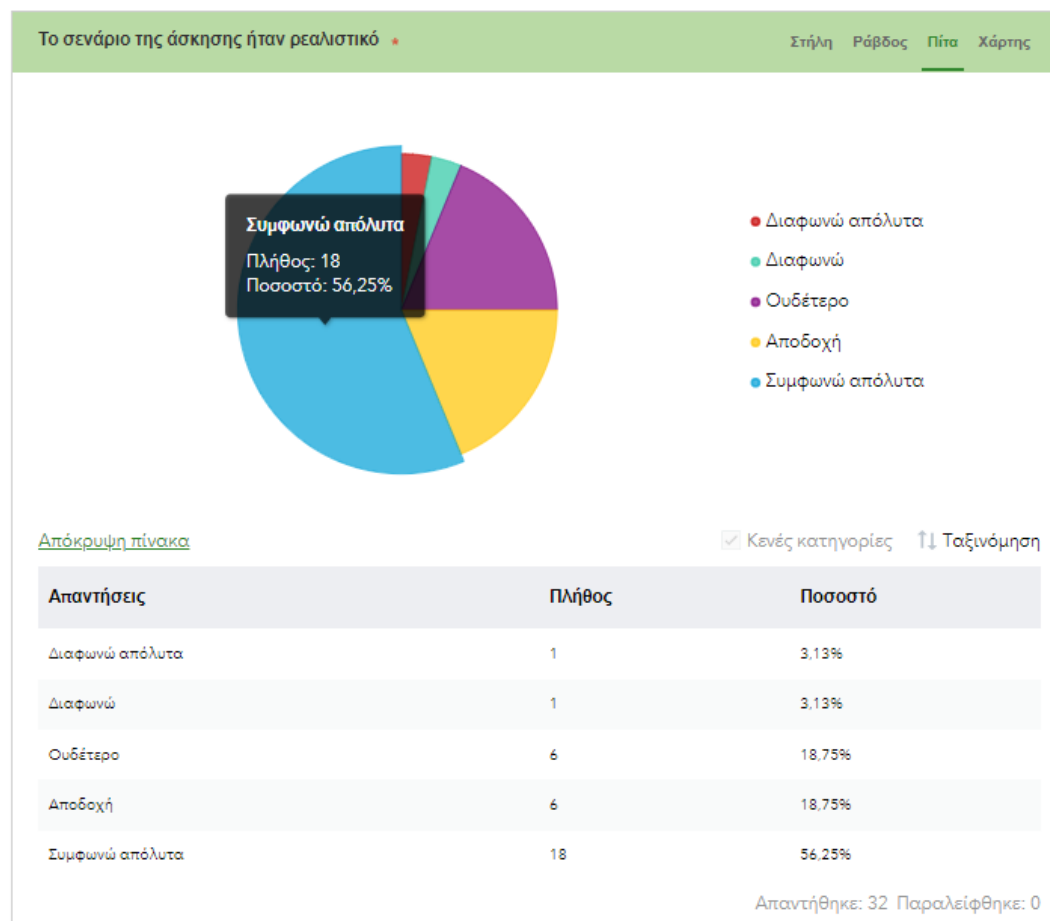
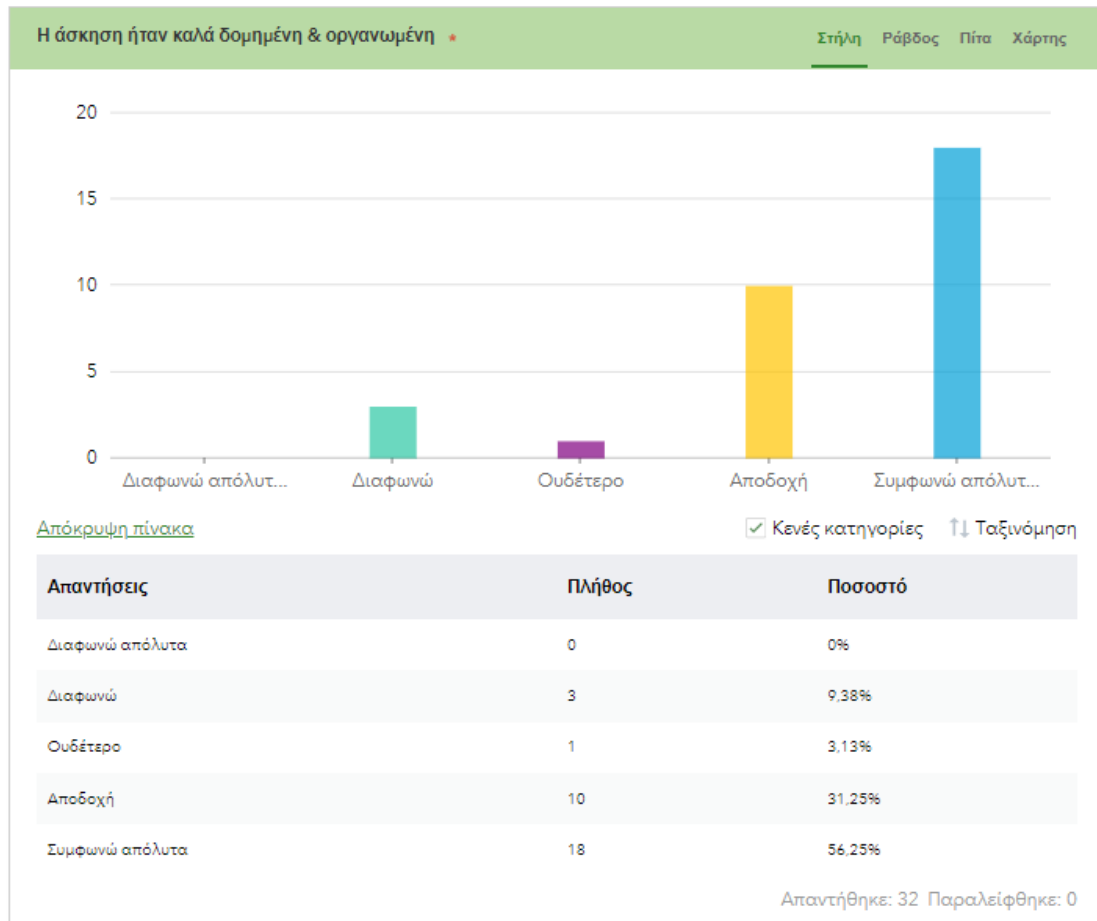
☐ Διαφωνώ

☐ Ουδέτερο

☐ Αποδοχή

☐ Συμφωνώ απόλυτα

Σύγχρονα Μέσα & Νέες Τεχνολογίες:

失敗した訓練は存在しない、行われ
なかった訓練があるだけだ。

**“Δεν υπάρχει αποτυχημένη άσκηση,
υπάρχει η άσκηση που δεν έγινε”**

**Σας ευχαριστώ πολύ
για την προσοχή σας !**